

Силабус курсу

Аналітична філософія

Освітній ступінь – *магістр*
Галузь знань *03 Гуманітарні науки*
Спеціальність *033 Філософія*
Освітньо-професійна програма *Філософія*
Кількість кредитів – 5
Рік підготовки, семестр – 1 рік, 2 семестр
Компонент освітньої програми: *обов'язковий*

Дні занять:
Консультації:

Мова викладання: *українська*

Керівник курсу
канд. філос., доц. Остапець Ірина Юліївна
Контактна інформація: iryna.ostapets@uzhnu.edu.ua

Опис дисципліни

Актуальність курсу. Починаючи з 2000 рр. у вітчизняній філософії зростає інтерес до аналітичної філософії, як одного з напрямів розвитку філософії науки. Такі філософи другої половини ХХ ст. як У. Куайн, Х. Патнем, Д. Девідсон стали класиками поряд з засновниками аналітичної філософії Г. Фреге, Б. Расселом, Л. Вітгенштейном. Але сьогодні в Україні вивчення аналітичної філософії відстає від потреб часу і вимагає детальнішого і глибшого ознайомлення з її ідейним змістом. Це пов'язано перш за все з тим, що вся філософія, починаючи з І. Канта назавжди розірвала зв'язок з традиційною метафізикою, і як антиметафізична виявилась по суті схоластичною. Аналітична філософія також засновується на критиці традиційної метафізики. В той же час це спроба побудови нового проекту в філософії, який послуговується раціональними принципами, котрі були закладені ще античною філософією. Саме завдяки аналітичній філософії як новому напрямку, який зробив виклик позитивізму, філософія на початку ХХІ ст. збереглася як академічна дисципліна і продовжує розвиватися у цьому руслі.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Аналітична філософія» є ознайомлення студентів з теоретичними засадами аналітичної філософії та основними напрямками її розвитку.

Навчальний контент

	Теми	Результати навчання
	Змістовий модуль 1	
1	ТЕМА 1. Вступ: загальні уявлення про аналітичну філософію	Знати історичні, соціальні та культурні підстави формування аналітичної філософії як феномену філософської культури ХХ ст. Розуміти її значення як нової філософської метатеорії та метаметології в порівнянні з позитивізмом і постпозитивізмом. Вміти класифікувати і розрізняти напрямки і

		школи.
2	ТЕМА 2. Г. Фреґге: формування витоків аналітичної філософії	Знати концепцію аналітичної філософії Г. Фреґге та її історичні витoki. Розуміти принципи за якими відбувається логізація математики в теорії Г. Фреґге та критику ним існуючих «філософій арифметики».
3	ТЕМА 3. Б. Рассел: «логічний атомізм» та «філософія логіки» як постання аналітичної філософії	Знати критику неогеггеліанства та традицій британського емпіризму Б. Расселом. Зрозуміти обґрунтування основоположень математики та парадоксу та теорії множин як основу аналітичної методології Б. Рассела. З'ясувати особливості доктрини логічного атомізму та її ідейного змісту.
4	ТЕМА 4. Творчість Л. Вітгенштейна (ранній період) як розгортання аналітичної філософії	Зрозуміти співвідношення логіки та математики і в цьому ключі завдання філософії як методу аналізу за Л. Вітгенштейном. Вивчити історію написання трактату. Зміст і стиль трактату. Сформувати уявлення про творчість Л. Вітгенштейна у ранній період як розгортання аналітичної філософії.
	Змістовий модуль 2	
5	ТЕМА 5. Апофез та занепад домінування фреґге-расселівської інтерпретації аналізу. Логічний позитивізм та його критики	Вивчити й зрозуміти теорію мовних актів як продовження розвитку основних ідей лінгвістичної філософії і формування лінгвістичного аналізу «філософії буденної мови». З'ясувати особливості розрізнення мовних актів у Дж. Остіна та Дж. Сьорле
6	ТЕМА 6. Аналітична філософія Дж.Е.Мура	Вивчити розвиток ідей емпіризму у британській філософії та з'ясувати підстави для розриву з традицією у філософії Дж. Мура. Розкрити особливості формування філософії «здорового глузду», як підґрунтя аналітичної філософії. Зрозуміти принципи застосування аналізу до моральних суджень.
7	ТЕМА 7. Л. Вітгенштейн та філософія буденної мови	Вивчити ключові ідеї філософських досліджень Л. Вітгенштейна. Знати засади розриву з логічним атомізмом та переорієнтації філософської концепції у бік мови. Зрозуміти основну ідею суті філософії як терапії, а процедури аналізу як терапевтичної процедури в площині буденної мови.
8	ТЕМА 8. Сучасна аналітична філософія: представники, проблеми та суперечності	Знати представників, проблеми, дискусивні моменти, суперечності концепцій. З'ясувати причини кризи напряму, причини повернення до класичних принципів в етиці, науці, проблемах свідомості.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ФК-1	знання теоретичних основ філософської науки і суміжних галузей гуманітаристики та суспільних наук
ФК-3	навички фахового сприйняття результатів історико-філософського аналізу та інтерпретації творів, ідей і процесів філософської традиції та використання історико-філософської спадщини в осмисленні та розв'язанні власних дослідницьких проблем
ФК-4	вміння використовувати методологію та пізнавальні засоби, що властиві обраній філософській спеціалізації
ФК-5	розуміння зв'язків спеціалізації не лише з іншими напрямками філософського дискурсу, а й з різними інтелектуальними й гуманітарними практиками
ФК-6	вміння використовувати основні методи філософського мислення
ФК-7	навички критичної роботи з філософськими текстами, застосування різних методів їх аналізу та інтерпретації
ФК-8	знання принципів та закономірностей інтерпретації тексту, опанування методологічною і філософською герменевтикою
ФК-9	здатність викладати філософські дисципліни у вищих навчальних закладах, розуміння етичних засад педагогічної діяльності та готовність дотримуватися їх у викладацькій діяльності
ФК-10	володіння сучасними методиками викладання, (в тому числі знання різних стратегій та моделей викладання), вміння застосовувати навчальні засоби, необхідні для досягнення оптимального освітнього результату

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бирюков Б.В., Тростников В.Н. Жар холодных чисел и пафос бестрастной логики. Формализация мышления от античных времен до эпохи кибернетики. – М., 2004.
2. Бугров В.А. Деякі роздуми про сучасну аналітичну філософію та філософський аналіз // Філософські читання пам'яті Павла Копніна (4-5 жовтня 1997 р.). – К., 1997. – С.42–48.
3. Бугров В.А. Сучасна аналітична філософія: коло проблем // Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка. Серія: Філософія. Політологія. Вип.26. – К., 1997. – С.101–106.
4. Вейль Г. О философии математики. – М., 2005.
5. Витгенштейн Л. Tractatus Logico-Philosophicus (с параллельными комментариями В.Руднева) // Витгенштейн Л. Избранные работы. – М., 2005. – С.11–228.
6. Витгенштейн Л. Логико-философский трактат // Витгенштейн Л. Философские работы. Часть I. – М., 1994. – С.1–73.
7. Грязнов А.Ф. Вступительная статья // Аналитическая философия: становление и развитие. – М., 1998. – С.5–16.
8. Грязнов А.Ф. К публикации // Аналитическая философия: Избр.тексты. – М., 1993. – С.4–11.
9. Рассел Б. Исследование значения и истины. – М., 1999.
10. Рассел Б. Логика и онтология // Рассел Б. Философия логического атомизма. – Томск, 1999. – С.168–174.
11. Решер Н. Взлет и падение аналитической философии // Аналитическая философия: становление и развитие. – М., 1998. – С.454–465.

12. Рорти Р. Американская философия сегодня // Аналитическая философия: становление и развитие. – М., 1998. – С.433–453.
13. Рорти Р. Случайность, ирония и солидарность. – М., 1996.
14. Светлов В.А. Философия математики. Основные программы обоснования математики XX столетия. – М., 2006.
15. Страуд Б. Аналитическая философия и метафизика // Аналитическая философия: Избр.тексты. – М., 1993. – С.159–174.
16. Фреге Г. Мысль: логическое исследование // Фреге Г. Логические исследования. – Томск, 1997. – С.22–49.

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: екзамен; письмове тестування; аналітичний реферат; презентація результатів виконаної індивідуальної роботи студента.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	5	25
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	1	5
Реферат (аналітичне завдання)	1	10
Робота з першоджерелами		10
Модульна контрольна робота	1	50
Разом		100

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	5	25
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	1	5
Реферат (аналітичне завдання)	1	10
Робота з першоджерелами		10
Модульна контрольна робота	1	50
Разом		100

Сумарна оцінка здобувача є середнім арифметичним результатів двох модулів: $(100 + 100 / 2)$

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю.

Відповідно до «*Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсних) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті*» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує студент, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;

- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;

- опанував навчально-програмний матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;

- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмним матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту заочної форми навчання, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.